

SUB Hamburg

C/16002

La llavor de la llibertat

LA SEGONA REPÚBLICA A CATALUNYA

Guerra i revolució 1936 -1939

ara
L L I B R E S

Director científic de l'obra

Jordi Casassas

Director d'aquest volum

Joan Villarroya i Font

Agraïments especials a

Carles Alsina, Miquel Alsina, Oriol Castanys,

Oriol Creixells, Jordi Creus, Oriol Soler,

Josep Maria Solé i Sabaté i Eduard Voltas

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona

i l'Arxiu Nacional de Catalunya

SUMARI

Introducció

El pendent cap al desastre mundial – JORDI CASASSAS I YMBERT 6

Cronologia

Els fets mes destacats del 1936 al 1939 – FELIX VILLAGRASA I HERNANDEZ 10

1. LA VALENTIA DE LA RESISTÈNCIA

El fracàs del 19 de juliol a Catalunya – JOAN VILLARROYA I FONT 19

VIDES IMPRESCINDIBLES *Joan Garcia i Oliver La defensa de la linia dura de l'anarquisme a la rereguarda*
– EDUARD PUIGVENTÓS I LÓPEZ 22

A FONTS *Quan Catalunya preocupava la diplomacia europea* – ARNAU GONZALEZ I VILALTA 28

EL PODER DEL POBLE *Les primeres columnes improvisades cap al front d'Arago per aturar el feixisme* – PAOLA LO CASCIO 32

CAP A LA III REPUBLICA? *La segona gran oportunitat del republicanisme* – RAUL ROMEVA I RUEDA 36

2. GOVERNAR LA REVOLUCIÓ

El difícil encaix del poder revolucionari i les institucions – JOSE LUIS MARTIN I RAMOS 43

VIDES IMPRESCINDIBLES *Joan Comorera i Sole La reivindicacio d'una de les veus del comunisme catala*
– EDUARD PUIGVENTÓS I LÓPEZ 48

EL PODER DEL POBLE *El primer exili catala durant la Guerra Civil* – RUBEN DOLL-PETIT 54

CAP A LA III REPUBLICA? *La mirada de l'exili* – ROSA REGAS I PAGES 58

3. TEMPS DE VIOLÈNCIA

La repressió a la rereguarda: víctimes i botxins – GIOVANNI C. CATTINI 65

A FONTS *L'afer Rebertes un complot contra el president Companys* – EDUARD PUIGVENTÓS I LÓPEZ 74

EL PODER DEL POBLE *La justícia revolucionaria i els Tribunals Populars* – FREDERIC VAZQUEZ I OSUNA 78

A FONTS *La pugna pel poder a la rereguarda catalana* – ARNAU GONZALEZ I VILALTA 82

CAP A LA III REPUBLICA? *Temps de violència* – JOSEP CRUANYES I TOR 86

4. EL PREU DE LA REVOLUCIÓ

Costos de la guerra, política econòmica i col·lectivitzacions – LLORENÇ FERRER I ALÒS 93

VIDES IMPRESCINDIBLES *Josep Tarradellas i Joan L'habilitat política d'un home de Govern* – PELAI PAGES I BLANCH 96

A FONTS *L'eficax organitzacio de les indústries de guerra a Catalunya* – PELAI PAGES I BLANCH 102

A FONTS *La fam el gran flagell de la guerra* – QUERALT SOLE I BARJAU 104

EL PODER DEL POBLE *Els Fets de la Fatarella, «misèria contra pobresa»* – TERESA ABELLÓ I GUELL 108

A FONTS *El paper moneda en el període revolucionari* – ADRIA CABEZAS I SANCHEZ 110

CAP A LA III REPUBLICA? *La fam continua essent una assignatura pendent* – SOR LUCIA CARAM 112

5. VIURE EN LA INCERTESA

Bombes i lleves: els efectes d'una guerra moderna sobre la població – CARLES SANTACANA I TORRES 119

VIDES IMPRESCINDIBLES *Pere Bosch i Gimpera La tasca d'un home de cultura durant la guerra*
– FRANCESC GRACIA I ALONSO 122

EL PODER DEL POBLE *Supervivència i esperança la vida a les llars catalanes* – JOSEP LLUIS MARTIN I BERBOIS 128

A FONTS *La defensa passiva davant dels bombardejos i les defenses de la costa* – ADRIA CABEZAS I SANCHEZ 132

EL PODER DEL POBLE *La solidaritat amb els refugiats de l'Espanya republicana* – JOSEP LLUIS MARTIN I BERBOIS 136

CAP A LA III REPUBLICA? *La força del tercer sector* – JORDI PORTA I RIBALTA 140

6. PROPAGANDA: CULTURA SEGRESTADA

Un altre front. la propaganda de guerra i la producció cultural – ANNA TEIXIDOR I COLOMER	147
VIDES IMPRESCINDIBLES <i>Jaume Miravittles i Navarra L'ideolog del Comissariat de Propaganda</i> – ANNA TEIXIDOR I COLOMER	150
VIDES IMPRESCINDIBLES <i>Agusti Centelles i Osso El referent catala del fotoperiodisme</i> – MAGI CRUSELLS I VALETA	156
A FONTS <i>El cartellisme una obra emblematica de la Guerra Civil</i> – NURIA CASALS I CORTES	158
A FONTS <i>El somni televisiu</i> – FRANCESC CANOSA I FARRAN	160

7. ELS FRONTS CATALANS

Els fronts i les grans batalles – JOAN VILLARROYA I FONT	167
VIDES IMPRESCINDIBLES <i>Vicenç Guarnier i Vivancos Un militar al servei de la Republica i la Generalitat</i> – DAVID TORMO I BENAVENT	170
A FONTS <i>L'esforç d'organitzacio de la sanitat de guerra</i> – CARLES HERVAS I PUYAL	176
EL PODER DEL POBLE <i>Les Brigades Internacionals a Catalunya «voluntaris per la llibertat»</i> – ANDREU MAYAYO I ARTAL	180
A FONTS <i>L'aviacio a la Guerra Civil revolucio tecnologica en la guerra aerea</i> – DAVID TORMO I BENAVENT	182
A FONTS <i>Els serveis cartografics del Govern de la Republica a Barcelona</i> – FRANCESC NADAL I PIQUE I LUIS URTEAGA I GONZALEZ	186
CAP A LA III REPUBLICA? <i>Exercit Civil de Pau i Treva</i> – SEBASTIA SARDINE I TORRENTALLE	190

8. ELS CATALANS DE FRANCO

La pugna pel poder entre els franquistes catalans – JOAN MARIA THOMAS I ANDREU	197
VIDES IMPRESCINDIBLES <i>Josep Bertran i Musitu El cervell dels serveis d'espionatge franquistes</i> – ARNAU GONZALEZ I VILALTA	200
A FONTS <i>El Terç de Nostra Senyora de Montserrat</i> – JOAN VILLARROYA I FONT	206
A FONTS <i>El nou nomenclator el simbolisme de laicitzar els noms dels pobles</i> – JOSEP LLUIS MARTIN I BERBOIS	208
CAP A LA III REPUBLICA? <i>L'altra Catalunya</i> – JUAN JOSE LÓPEZ BURNIOL	210

9. ELS TRES GOVERNS

Tensió a la Barcelona capital dels governs català, espanyol i basc – QUERALT SOLE I BARJAU	217
VIDES IMPRESCINDIBLES <i>Juan Negrin i Lopez La fe absoluta en la resistencia i la victoria final</i> – ORIOL DUEÑAS I ITURBE	220
A FONTS <i>La lluita expeditiva contra la Cinquena Columna</i> – ORIOL DUEÑAS I ITURBE	226
A FONTS <i>Les fallides iniciatives catalanes per obtenir una mediacio internacional</i> – ORIOL DUEÑAS I ITURBE	230

10. EL CÀSTIG EXEMPLAR I EL SOMNI PERDURABLE

El final de la Catalunya autònoma – ANTONI SEGURA I MAS	237
VIDES IMPRESCINDIBLES <i>Francesc Boix i Campo Fotograf de l'horror</i> – EDUARD PUIGVENTÓS I LÓPEZ	240
VIDES IMPRESCINDIBLES <i>Joaquim Amat-Piniella L'infern dels republicans als camps nazis</i> – JOAQUIM ALOY I BOSCH	250
EL PODER DEL POBLE <i>L'exili del 1939 la gran reculada</i> – ENRIC PUJOL I CASADEMONT	252
A FONTS <i>Els vestigis de la Guerra Civil 75 anys despres</i> – JORDI RAMOS I RUIZ	256
A FONTS <i>El Valle de los Caídos la fossa comuna mes gran de la Guerra Civil</i> – QUERALT SOLE I BARJAU	260
CAP A LA III REPUBLICA? <i>El republicanisme a l'ADN catala</i> – JOSEP FONTANA I LAZARO	276

Índex de documents inèdits / Sigles d'arxius fotogràfics	283
Bibliografia	284
Índex analític	286